

**ZEKER
ZIJN**

DAT JE ER BIJ HOORT

**Verkiezingsprogramma
Gemeente Hardenberg
2018- 2021**

0	Inleiding	3
1	Werk, inkomen en armoede	4
	werkgelegenheid en arbeidsmarkt	4
	armoede	4
	statushouders	5
2	Zorg en gezondheid	5
	gezondheid	6
	inclusieve samenleving	6
3	Duurzaamheid	7
	energie	7
	natuur, bodem en water	7
	voedsel	7
	afval	8
4	Wonen, leefbaarheid en sociale kwaliteit	8
	wonen op maat	8
	kunst en cultuur	9
5	Samenleving en bestuur	10
	veiligheid	10
	privacy	10
	samenwerking met Ommen	10
	transitie Sociaal domein	10
	gemeenschappelijke regelingen	11
6	Financiën	11

Inleiding

Nederlanders werken hard. Dat doen we voor een dak boven ons hoofd. Voor brood op de plank. Voor de toekomst van de kinderen. Om waardering te krijgen voor jouw vakmanschap. De grote groep werkende Nederlanders brengt het geld op die onze samenleving mogelijk maakt.

Samenleven doe je niet alleen. Naast ons werk zetten we onze talenten en vaardigheden in om anderen te helpen. Om van de gemeente een mooiere plaats te maken. Bijvoorbeeld om de geschiedenis van onze woonplaats niet verloren te laten gaan. Om samen te sporten, of omdat je het leuk vindt om muziek te maken. Omdat je merkt dat de buurvrouw wel wat hulp kan gebruiken. Want het zit soms even tegen: door ziekte, ontslag, zorg voor een familielid. Omdat je wilt helpen om een ideaal voor elkaar te krijgen. Omdat je een duurzame wereld dichterbij wilt brengen.

Dat lijken persoonlijke keuzes. Soms is dat ook zo. Maar niet altijd. Want sommige van die keuzes hebben onbedoelde gevolgen. Iemand die mantelzorg is, kan bijvoorbeeld de positie op de arbeidsmarkt in gevaar brengen. Voor de PvdA is het niet alleen vanzelfsprekend dat iedereen in deze maatschappij gelijke kansen moet krijgen. Maar ook dat onze gemeente daarom extra aandacht heeft voor mensen die het moeilijk hebben in deze samenleving. Omdat ze gevangen zitten in een armoedecirkel, minder kansen hebben op een fatsoenlijk inkomen omdat ze voor een ander zorgen, geen werk kunnen vinden, of nieuw zijn in ons land.

Daarom zijn we bezorgd over de toenemende tegenstellingen in ons land: tussen arm en rijk, jong en oud, stad en platteland, hoog en laag opgeleid, autochtoon en allochtoon. Wij staan voor een samenleving waar iedereen een eerlijke kans heeft om zijn of haar leven zelf vorm te geven en eigen idealen of ambities na te streven. En als je daarbij soms een steuntje in de rug kan gebruiken, dan moet dat beschikbaar zijn. Zo werken we aan een *samenleving*, waar iedereen zich thuis voelt en waar je er zeker van kunt zijn dat je gehoord wordt.

Een inclusieve samenleving betekent dat barrières die maatschappelijke deelname in de weg staan, worden geslecht: of het gaat om laaggeletterdheid, eenzaamheid, etnische of gender-discriminatie of mobiliteit. Inclusief betekent dat iedereen mee kan doen – ongeacht hun leeftijd, opleiding, beperkingen, (seksuele) voorkeuren, afkomst of sociale positie.

Dat vinden we wel zo eerlijk.

PvdA gemeente Hardenberg

Gitta Luiten, lijsttrekker

Cees Uri, voorzitter

1 WERK, INKOMEN EN ARMOEDE

werkgelegenheid en arbeidsmarkt

Mensen willen zeker zijn van een baan en zeggenschap hebben over hun keuzes in werk en inkomen. Een passende baan is daarvoor het beste instrument. Daartoe is een eerlijke en fatsoenlijke arbeidsmarkt een voorwaarde. Wij willen een gemeente zonder massawerkloosheid, eenzaamheid en uitsluiting. Met het aantrekken van de economie groeit de werkgelegenheid. We vinden dat iedereen daarvan mee moet kunnen profiteren: jongeren, ouderen, zzp-ers, middenstanders, ondernemers en mensen met een beperking. We geloven in de eigen kracht van iedereen. Maar sommige van deze groepen kunnen wel wat extra ondersteuning gebruiken.

De jeugd heeft de toekomst, en die moet ze ook in onze gemeente kunnen vinden. We willen investeren in opleidingsplaatsen en stageplekken voor jongeren (bijvoorbeeld door een stage fonds), een betere aansluiting tussen opleiding en werkplek en het bestrijden van jeugdwerkloosheid. Speciale aandacht gaat uit naar kwetsbare jongeren uit het praktijkonderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs die buiten beeld raken door de stapeling van wet- en regelgeving.

In onze gemeente wonen en werken veel zzp-ers: in de bouw, in de zorg, in de agrarische sector en in bijna alle andere sectoren. Een groot aantal van hen is vanwege de hoge kosten niet (goed) verzekerd voor arbeidsongeschiktheid. Omdat dat voor financiële, sociale en maatschappelijke problemen kan zorgen, willen we onderzoeken of een collectieve arbeidsongeschiktheidsverzekering met een garantstelling van de gemeente voor deze groep (naar analogie van de collectieve zorgverzekering) mogelijk is.

Voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt of een beperking moet voldoende beschut werk, arbeidsmatige of recreatieve dagbesteding beschikbaar te zijn. Voor het in dienst nemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kan loonkostensubsidie worden versterkt aan midden- en kleinbedrijf en we willen sociaal ondernemerschap (ondernemen met een maatschappelijke missie) ondersteunen en promoten.

Om kwetsbare inwoners sociaal redzaam te maken, te activeren en te helpen participeren willen we dat de gemeente een breed aanbod van om- en bijscholing stimuleert en waar nodig subsidieert: als dat het beste kan door een lening of een gift, dan moet dat kunnen.

armoede

Eén op de acht kinderen groeit op in armoede. Voor ons is dit niet acceptabel. Opgroeien in armoede staat ontwikkelingskansen in de weg. Als er geen geld is kun je niet deelnemen aan muziekles, de sportclub enzovoort. Voor de PvdA is het uitgangspunt is dat iedereen de kans verdient om volwaardig mee te doen in de samenleving en geen kind in zijn of haar ontwikkeling wordt belemmerd door armoede. Maatschappelijke organisaties – van voedselbank tot peuterspeelzaal - weten vaak het beste wat daarvoor nodig is. Zij verdienen dan ook ruimte bij de uitvoering. Het specifieke armoedebeleid voor kinderen wordt onverminderd voortgezet en aan het budget wordt niet getornd. Om te voorkomen dat arme kinderen geen leermiddelen kunnen betalen ondersteunen we de oprichting van een Stichting Leergeld in Ommen en Hardenberg.

De armoede in Nederland neemt toe. De gemiddelde schuldenlast wordt hoger en ook mensen met werk kunnen soms moeilijk rondkomen. Een deel van deze armoede zal, met het aantrekken van de economie, ook weer verdwijnen. Maar voor anderen, zoals mensen met hoge schulden of chronisch zieken, blijft het vooruitzicht somber. Wij vinden dat de gemeente moet inzetten om deze groep uit de vicieuze cirkel te halen, door afspraken te maken met woningcorporaties, schuldhulpverlening, Samen Doen-teams, kerken, banken en organisaties als de Voedselbank. Zo willen we ook het ontstaan van schulden actief voorkomen. Om verborgen armoede op te sporen kijkt de gemeente niet alleen naar het bruto-inkomen, maar ook naar het besteedbaar inkomen. In de schuldhulpverlening wordt de kwaliteit van de dienstverlening steeds belangrijker: de gemeente werkt wat ons betreft alleen met bewindvoerders die voldoen aan het keurmerk. En we willen experimenteren met vormen van het

basisinkomen. Dat verlaagt bijvoorbeeld de drempel voor mensen met een onregelmatig inkomen om vanuit de bijstand te verdienen.

statushouders

De beste manier om te integreren is om zo snel mogelijk op eigen benen te staan. Ook voor de samenleving is dat goed: die heeft baat bij de talenten, vaardigheden en kennis die veel statushouders meebrengen. Voor het vinden van een baan, vrijwilligerswerk of stage is beheersing van de Nederlandse taal een voorwaarde. Daarom vinden we dat iedere vluchteling vanaf de eerste dag taalonderwijs moet krijgen en vrijwilligerswerk kan doen, en dat vluchtelingen met een vak, ambacht of hogere opleiding snel aan het werk moeten kunnen.

Concreet:

- experimenteren met het basisinkomen
- een betere aansluiting tussen opleiding en werkplek door opleidingsplaatsen en stageplekken voor jongeren
- onderzoeken of een collectieve AOV voor zzp-ers mogelijk is
- voldoende beschut werk, arbeidsmatige of recreatieve dagbesteding
- loonkostensubsidie voor het MKB voor het in dienst nemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt
- sociaal ondernemerschap ondersteunen en promoten.
- volwasseneneducatie stimuleren.
- ontstaan van schulden actief voorkomen
- de gemeente werkt alleen met bewindvoerders die voldoen aan het keurmerk.
- experimenteren met het basisinkomen
- armoedebeleid voor kinderen wordt onverminderd voortgezet en aan het budget wordt niet getornd
- iedere vluchteling krijgt vanaf de eerste dag taalonderwijs en mag vrijwilligerswerk doen.

2 ZORG EN GEZONDHEID

Zorg is een kwestie van fatsoen: wij vinden dat iedereen in onze gemeente goede zorg dichtbij moet kunnen krijgen, zonder oneerlijke (financiële) drempels. Mensen moeten daarin zelf keuzes kunnen maken voor artsen of behandelingen; die keuzevrijheid vinden we essentieel. Daarom moeten de Samen Doen-teams voor iedereen toegankelijk zijn (dus geen eigen bijdrage).

Een sterke eerstelijnszorg, uitgevoerd door gemotiveerde professionals met goede arbeidsvoorwaarden, is onmisbaar voor een gezonde samenleving die de verbinding wil bewaren tussen jong en oud, gezond en ziek. De gemeente is daarbij een verantwoordelijke opdrachtgever, die een eerlijke beloning van de zorgwerkers als voorwaarde stelt. We zien de noodzaak voor meer samenwerking tussen sociale wijkteams, ambulante zorgverleners en specialisten en stimuleren deze samenwerking.

Niet iedereen is in staat om volledig zelfstandig te wonen. Daarom wil de PvdA (kleinschalige) beschermde woonvormen voor kwetsbare groepen ondersteunen. Er moeten bovendien voldoende plekken zijn voor situaties waarin acuut opvang nodig is. Ook de kwaliteit van de verpleeghuizen verdient aandacht, zowel van de zorg (handen aan het bed) als de bestrijding van sociaal isolement. Minstens zo belangrijk als de professionele zorg is de zorg die geleverd wordt door mantelzorgers. Zij staan vaak onder grote druk; we willen daarom naast het Mantelzorgcompliment meer ondersteuning bieden, in de vorm van meer en ruimere voorzieningen voor respijtzorg (de regelmatige overname van de zorg, zodat de mantelzorger even op adem kan komen). Ook willen we kijken of aansluiting bij Wehelpen.nl nuttig kan zijn.

We willen dat de zorg voor cliënten centraal staat, niet het papierwerk. Mensen moeten zeggenschap houden over beslissingen die hun eigen gezondheid aangaan, tot en met de laatste levensfase. We vertrouwen op de kwaliteit van de professionals en stimuleren de samenwerking tussen de welzijnsorganisaties en zorgaanbieders.

De gemeente is verantwoordelijk voor afspraken met de zorgaanbieders. Dat gebeurt gelukkig al met aandacht voor kansen om de kwaliteit te verbeteren. We blijven zoeken naar mogelijkheden tot verbetering. Dat geldt vooral voor keuzevrijheid en het stimuleren van kleinschalige initiatieven. De afspraken die de gemeente maakt met zorgaanbieders in de WMO of de Jeugdzorg worden verbeterd: de keuzevrijheid en (professionele) kwaliteit moet gewaarborgd zijn en ook (kleinschalige) zorginstellingen moeten mee kunnen doen.

gezondheid

Gezondheid is meer dan afwezigheid van ziekte. Het gaat erom dat je je goed voelt. Voorkomen is dan beter dan genezen. Daarom willen we dat stimuleren, te beginnen bij kinderen: op jonge leeftijd kunnen zij voor de rest van hun leven een voorsprong of achterstand in gezondheid opbouwen.

Bewegen bevordert de gezondheid de gezondheid. Samen bewegen is een middel om een verbonden samenleving te bevorderen. Bij ouderen levert bewegen een grote bijdrage aan het versterken van de gezondheid. EN Zelfs tot het terugdringen van een aantal ouderdomsziekten. Daarom willen wij sport en bewegen blijven stimuleren. Als je dat jong leert zal je het ook later blijven doen. Dus geen bezuinigingen meer op sportonderwijs op scholen en het schoolzwemmen terug.

Ook omgevingsfactoren als werk, inkomen, opleidingsniveau en leefomgeving hebben invloed op de gezondheid. Mensen met een laag inkomen hebben meer kans op ziekte. Ze leven gemiddeld zeven jaar korter dan mensen met een hoog inkomen. Dat komt onder meer door ongezond werk, ongezonder eten en minder beweging. Kinderen in armoede hebben meer kans op achterstand op deze gebieden. Daarom willen we dat er meer geld gaat naar het Jeugdsportfonds, zodat ook kinderen waarvan de ouders het niet kunnen betalen de kans krijgen om lid te worden van een sportvereniging. Daarmee geven we die kinderen niet alleen nu, maar ook voor de toekomst een betere start.

inclusieve Samenleving

Ook als gezondheid niet vanzelf spreekt, zoals voor mensen met een geestelijke en/of lichamelijke beperking of chronisch ziekte, moeten mensen maatschappelijk optimaal kunnen functioneren. Uitgangspunt daarbij is hun kracht. Maar praktische oplossingen voor hun beperkingen zijn minstens zo belangrijk. Mobiliteit is daarvoor een voorwaarde: daarom willen we dat voldoende maatwerkvervoer beschikbaar is en dat verkeersmaatregelen altijd worden getoetst op brede toegankelijkheid bijvoorbeeld

Dat geldt ook voor ouderen. We worden steeds ouder en blijven steeds langer thuis wonen. Dat stelt andere eisen aan woningbouw en zwaardere eisen aan de zorg dicht bij huis, zoals huisartsen, wijkverpleegkundige zorg en thuishulpen. Groeiende eenzaamheid kan worden tegen gegaan door het stimuleren van de ontmoeting tussen generaties.

Concreet:

- keuzevrijheid en zeggenschap voor de patiënt blijft gewaarborgd
- meer en ruimere voorzieningen voor respijtzorg
- voldoende opvangplekken voor acute situaties
- raamovereenkomst wordt verbeterd, zodat ook kleinere zorgaanbieders mee kunnen doen en een toets op kwaliteit wordt opgenomen
- de gemeente stelt als opdrachtgever eisen aan een eerlijke beloning en arbeidsvoorwaarden voor zorgwerkers
- meer kleinschalige beschermde woonvormen voor kwetsbare groepen
- geen bezuinigingen meer op sportonderwijs op scholen
- het schoolzwemmen moet terugkomen
- meer geld naar het Jeugdsportfonds
- voldoende maatwerkvervoer en verkeersmaatregelen toetsen op toegankelijkheid

3 DUURZAAMHEID

Duurzame energie, een gezond milieu en rijke biodiversiteit is belangrijk voor nu en voor de toekomst. Hoe gaan we dat bereiken? Wij willen slimme combinaties maken: door inwoners, bedrijven en organisaties bij de verduurzaming te betrekken stimuleren we de lokale economie en worden we er allemaal beter van: het milieu, de werkgelegenheid en onze portemonnee.

energie

We worden (waar dat kan) allemaal zelf producent van onze eigen energie en liefst nog een beetje extra. Met een eigen 'dorpsmolen' bijvoorbeeld; de extra opbrengsten gebruiken we voor onze gemeenschap. Daarom krijgen lokale, kleinschalige energie-coöperaties van inwoners voorrang boven grote energiebedrijven. Bovendien worden kernen en omwonenden gecompenseerd voor de aantasting van hun woonomgeving, door maatschappelijke compensatie: zo krijgen zij niet alleen de lasten, maar ook een deel van de lusten. Gebouwen van de gemeente worden gebruikt voor zonnepanelen, de gemeente gebruikt zelf 100% duurzame stroom en alle nieuw aan te schaffen gemeentelijke vervoermiddelen zijn elektrisch. Dat verwachten we ook van onze leveranciers en organisaties die we subsidiëren. Eigen of gezamenlijke duurzame energievoorziening moet een eis worden bij nieuwbouw, met voldoende capaciteit om ook energie op te wekken voor de toekomstige elektrische auto: alle inwoners moeten hun eigen laadpaal kunnen plaatsen, ook als ze in een huurwoning wonen. We willen meer oplaadpalen voor fietsen en auto's en een hoogwaardig openbaar vervoer. Met woningcorporaties maken we afspraken over verduurzaming van sociale woningbouw.

natuur, bodem en water

De natuur heeft het zwaar in Nederland: ze moet steeds vaker wijken voor woningen en bedrijven en heeft last van vervuiling en klimaatverandering. Daardoor loopt ook de biodiversiteit terug. En dat terwijl voldoende natuur belangrijk is voor het milieu en de volksgezondheid. We willen dat aandacht/respect voor de natuur een belangrijke voorwaarde is bij nieuw- en verbouwvergunningen. Boeren zijn belangrijke partners in natuurbeheer en in de omslag naar duurzame landbouw. Veel boeren willen omschakelen naar natuur-inclusieve en/of biologische landbouw; wij willen ze daarbij helpen en stimuleren.

Schoon en veilig drinkwater is ontzettend belangrijk. Daarom willen we de bodem en het water in de gemeente schoon maken en houden, samen met het waterschap, LTO en de handhavers. Illegale lozingen worden stevig aangepakt en we verzetten ons tegen de lozing en opslag van schadelijke stoffen (zoals de CO₂-opslag in lege gasvelden). De gemeente beheert de openbare ruimte zonder giftige stoffen. Om wateroverlast tegen te gaan stimuleren we inwoners om genoeg onverharde grond op hun terrein te houden om water op te nemen en om regenwater niet op het riool te lozen, maar in regentonnen of op eigen of gemeentegrond. Zeer giftige teelt (zoals bijvoorbeeld lelies) wordt verboden. Baggeren van sloten, rivieren en kanalen gebeurt alleen als het echt nodig is en niet schadelijk voor de flora en fauna in het water. Bij het onderhoud van bermen wordt ruimte gemaakt voor vernieuwende initiatieven.

voedsel

Voedsel(productie) is een belangrijke schakel in duurzaamheid: niet alleen wat we eten, maar ook door de manier waarop we voedsel produceren (met of zonder giftige stoffen), transporteren, verwerken en verpakken (plastic afval). Wij zijn niet de enige: een groeiende groep boeren wil graag duurzamer gaan produceren en steeds meer consumenten willen duurzame voeding. Op al deze terreinen vinden we dat de gemeente duurzame voedselproductie moet stimuleren. Door in de eigen gebouwen alleen nog lokaal en biologisch voedsel aan te bieden en door een duurzame omslag in de landbouw te ondersteunen. Door geen nieuwe megastallen meer te bouwen: die zijn een gevaar voor de volksgezondheid (bijvoorbeeld Q koorts, stof en vogelpest), het milieu (ammoniak-uitstoot, bestrijdingsmiddelen in het grondwater) en het dierenwelzijn (bijvoorbeeld de brandveiligheid). Door niet toe te staan dat in onze gemeente voedselgewassen als maïs worden gebruikt als brandstof voor biovergisters.

afval

Afval is schadelijk voor het milieu, maar heeft ook een positieve kant: het is (mits goed ingezameld) ook een grondstof voor nieuwe producten: de zogenaamde circulaire economie. Daarom stimuleren we het scheiden en verminderen van afval, onder meer door gedifferentieerde tarieven en zeker op plaatsen waar gebruikers daarvan leren, zoals op scholen: jong geleerd is oud gedaan.

Concreet:

- de gemeente gebruikt volledig groene stroom in haar gebouwen
- initiatieven voor groene energie voldoen aan sociale criteria, zoals maatschappelijke compensatie
- eigen of gezamenlijke energieopwekking en gasloos bouwen wordt een eis bij nieuwbouw
- meer laadpalen voor elektrische auto's en fietsen: iedere inwoner kan op eigen terrein zijn eigen laadpaal plaatsen
- we ondersteunen een duurzame omslag in de landbouw; de gemeente gebruikt groene stroom en biedt in de eigen gebouwen alleen nog lokaal en biologisch voedsel aan
- geen nieuwe megastallen meer
- niet toestaan dat voedselgewassen worden gebruikt als brandstof voor biovergisters
- illegale lozingen op het grondwater en in de natuur worden stevig aangepakt en we verzetten ons tegen de lozing, doorvoer en opslag van schadelijke stoffen in onze bodem
- de gemeente beheert de openbare ruimte zonder gebruik van giftige stoffen. In het bermbeheer komt ruimte voor experimenten die de biodiversiteit vergroten.
- bollen- en andere teelt waarbij veel bestrijdingsmiddelen nodig zijn, wordt verboden
- baggeren van sloten, rivieren en kanalen gebeurt alleen als het echt nodig is en niet schadelijk voor de flora en fauna
- aandacht voor de natuur wordt een criterium bij het verlenen van nieuw- en verbouwvergunningen
- stimuleren van afvalscheiding: we streven naar volledige scheiding van afvalstromen.

4 WONEN, LEEFBAARHEID EN SOCIALE KWALITEIT

Wonen is een eerste levensbehoefte. Wonen is meer dan een dak boven je hoofd: het is een anker met de samenleving en een basis voor je plek in de wereld. De leefbaarheid strekt zich ook uit voorbij de eigen straat: vooral in kleine kernen is de saamhorigheid en de leefbaarheid gebaat bij lokale betrokkenheid. De initiatieven in Balkbrug, De Krim, Lutten, Gramsbergen en andere kernen laten zien waar een gemeenschap toe in staat is als inwoners zich samen verantwoordelijk voelen voor hun dorp. Die eigen kracht is cruciaal voor de leefbaarheid en moet door de gemeente serieus worden genomen: of het gaat om een Dorpsvisie, zoals in Balkbrug, of een duuzaamheidsplan, zoals in Lutten. Hoe groter het draagvlak in een kern, hoe sterker het signaal.

De Plaatselijk belangenorganisaties spelen daar een belangrijke rol in. Sommige ontwikkelingen zijn juridisch of financieel zeer complex, zoals het opzetten van een eigen windmolen en bijbehorende energie-coöperatie in Lutten of de bouw van een ambitieus MFA in De Krim. PB's lopen soms aan tegen een gebrek aan specialistische kennis. Wij willen dat de gemeenten deze organisaties waar nodig faciliteert, zodat ze hun rol zo goed mogelijk kunnen spelen.

wonen op maat

Wonen doe je niet alleen: je woont in een buurt, wijk, dorp of stad samen met anderen. Iedereen moet een plek kunnen vinden: gezinnen en alleenstaanden, jong en oud en meerdere generaties van een familie onder één dak. Daarvoor moeten wel voldoende betaalbare huizen beschikbaar zijn voor uiteenlopende soorten huishoudens: voor toetreders op de woningmarkt en oudgedienden, mensen die vanuit beschermd wonen zelfstandig gaan wonen, ouderen en statushouders. Iedereen moet goed kunnen wonen voor een eerlijk deel van zijn of haar inkomen.

De Gemeente Hardenberg groeit nog, maar in gemeenten om ons heen is al sprake van krimp. Krimp kan vergaande gevolgen hebben voor de leefomgeving: winkels en scholen verdwijnen, bedrijven verhuizen, leegstand neemt toe en inwoners trekken weg. Wanneer we nu teveel woningen bouwen, dan dragen we op de langere termijn bij aan leegstand en daling van de huizenprijzen. Daarom moeten we bij de verdeling van nieuwbouw-vergunningen nadenken over toekomstige behoefte en niet meer bouwen dan over tien of twintig jaar nodig is. Ook willen we het buitengebied ontzien: bij nieuwbouw wordt eerst de bestaande ruimte binnen de bebouwde kom gebruikt (inbreiding). Verbondenheid met je omgeving wordt ook bepaald door de zeggenschap over je eigen woning en woonomgeving: als bewoners dat willen, moeten ze letterlijk de baas zijn over hun eigen huis en op die manier een directe invloed op hun woonomgeving hebben. Daarvoor moeten bewoners wel de ruimte krijgen van corporaties, gemeente, projectontwikkelaars, investeerders en bouwbedrijven om zelf inhoud aan hun woonwensen te kunnen geven. Daarom willen we particulier opdrachtgeverschap, individueel of samen, stimuleren. Het aanpassen van woningen aan levensloopbestendig wonen moet makkelijker worden. Omdat woonwensen en –smaken veranderen, moet het makkelijker worden om te experimenteren met woonvormen, bijvoorbeeld met tijdelijke woningen, ‘tiny houses’, groepswonen, verdere verduurzaming en zelfvoorzienend bouwen.

Dit strekt zich ook uit tot de centra: om de leegstand tegen te gaan en de levendigheid te behouden, moet het makkelijker worden om leegstaande winkels een andere (woon)functie te geven. Verduurzaming van woningen is belangrijk voor de inwoners en voor het milieu. Dat is niet alleen voor woningeigenaren: ook sociale woningen moeten worden verduurzaamd. Dat kan door huurders de mogelijkheid te geven om mee te investeren in zonnepanelen. We willen dat er een fonds wordt opgericht om de voorfinanciering van deze kosten makkelijker en voor meer mensen bereikbaar te maken. De meeropbrengsten van dit fonds kunnen deels worden teruggestort, zodat er een soort revolvingfonds ontstaat.

kunst en cultuur

Kunst en cultuur zijn uitermate belangrijk in de ontwikkeling van mensen en van een gemeenschap. Kunst stimuleert creativiteit, nieuwsgierigheid, andere perspectieven en kritisch vermogen. Erfgoed leert ons over ons gemeenschappelijke verleden en biedt daarmee zicht op de toekomst. Samen vormen ze een toetssteen voor onze identiteit en tonen ze ons de kracht van diversiteit, innovatie en ontwikkeling. Een levendig cultureel klimaat draagt bovendien in belangrijke mate bij aan een positief (economisch) vestigingsklimaat voor bedrijven en hoger opgeleiden.

Wij willen kunst en cultuur in de gemeente dan ook actief stimuleren. Door professionele kunstenaars te faciliteren met betaalbare atelierruimtes, presentatie-plekken en opdrachtenbeleid. Liefhebbers moeten de kans krijgen kunst te beleven, te beoefenen en te maken en alle schoolkinderen in de gemeente moeten zowel passief als actief met kunst in aanraking komen.

Concreet:

- voldoende betaalbare huizen voor uiteenlopende soorten huishoudens
- niet meer huizen bouwen dan waar op lange termijn behoefte aan is
- eerst inbreiding, pas daarna bouwen in het buitengebied
- bewoners zijn de baas over hun eigen huis en hebben op die manier een directe invloed op hun woonomgeving
- particulier opdrachtgeverschap, individueel of samen, stimuleren
- aanpassen van woningen aan levensloopbestendig wonen moet makkelijker worden.
- het moet makkelijker worden om te experimenteren met woonvormen
- makkelijker maken om leegstaande winkels in de centra een andere functie te geven
- sociale woningen moeten worden verduurzaamd
- er wordt een verduurzamingsfonds opgericht om de investering in eigen energie te vergemakkelijken
- faciliteren van Plaatselijk Belangen-organisaties
- professionele kunstenaars stimuleren met betaalbare atelierruimte , voldoende (tijdelijke) presentatie-plekken en opdrachtenbeleid
- voldoende aanbod voor amateurkunst
- aandacht voor kunst en cultuur op scholen

5 SAMENLEVING EN BESTUUR

De lokale democratie heeft baat bij actief burgerschap en initiatieven van onderop. Daarom willen we nieuw beleid toetsen aan gevolgen voor participatie en ruimte voor experimenten. Dat neemt niet weg dat in geval van niet op te lossen tegengestelde inzichten de gemeenteraad tot taak houdt om knopen door te hakken.

veiligheid

Wie slachtoffer wordt van criminaliteit krijgt niet alleen te maken met verlies van geld en spullen, of met een inbreuk op je lichamelijke integriteit, maar ook met de emotionele nasleep daarvan. De PvdA vindt het niet alleen belangrijk om te zorgen dat daders opgespoord en bestraft worden, maar dat we er alles aan doen om zulke ingrijpende gebeurtenissen te voorkomen.

Preventie is meer dan uitsluitend protocollen of computertechnologie voor het profileren van potentiële daders. Techniek kan helpen met slimme maatregelen: verlichting in uitgaansgebieden bijvoorbeeld. De veiligheidsregio IJsselland is een belangrijke partner waar het gaat om mogelijke veiligheidsrisico's en preventie. Voor criminaliteit, maar ook bij evenementen, gevaarlijk transport en milieurisico's. Want ook dat heeft als er iets misgaat grote gevolgen voor het gevoel dat je veilig woont.

We geloven dat vertrouwen aan de basis staat van veiligheid. We vertrouwen op betrokken mensen, of ze nu beroepskracht of inwoner zijn. De wijkagent die niet alleen langsrijdt maar ook op de koffie gaat, omdat hij wil weten wat mensen bezighoudt. De buurt-what'sapp. Pas als er over en weer vertrouwen is, kun je op die manier veiligheid verbeteren. Een sociaal wijkteam speelt daarin een belangrijke rol: zij kunnen signalen opvangen van iemand die kan ontsporen. Maar wij vinden dat ze dan ook moeten omkijken naar familie en huisgenoten van iemand die is afgegleden.

Er is niet één sluitende aanpak te maken. Er zijn wel ingrediënten te geven om de kans op succes groot te maken. Dat is op de eerste plaats het vertrouwen van onze inwoners in elkaar versterken. Zodat ze weten en ook delen wat er speelt. Elkaar aanspreken op gebeurtenissen en aan de bel trekken als je het niet vertrouwt.

privacy

In de digitale samenleving wordt privacy steeds ingewikkelder. Dat stelt strengere eisen aan het verzamelen en de opslag van persoonlijke gegevens. Inwoners moeten er op kunnen vertrouwen dat de gemeente hun gegevens veilig en zorgvuldig behandelt. En dat er niet meer gegevens verzameld en bewaard worden dan strikt noodzakelijk is. Dat betekent onder meer dat de gemeente regels hanteert over de toegang tot die gegevens, dus alleen mensen die dat voor hun taak nodig hebben, krijgen toegang; dat inwoners recht hebben op inzage in hun eigen gegevens en dat ze het recht hebben om gegevens te laten verwijderen (behalve de informatie die voor wettelijke taken nodig is). Bovendien let de gemeente er actief op dat de gegevensverwerking gelijkheid in de samenleving en vrijheid van burgers garandeert. Dat betekent dat opsporing met behulp van het zoeken naar patronen in data wordt gecontroleerd op rechtmatigheid, waaronder een verantwoording van de aannames.

samenwerking met Ommen

De gemeenten Ommen en Hardenberg werkten de afgelopen jaren samen in één bestuursdienst. De afgelopen jaren is met veel energie gewerkt aan een zo effectief en efficiënt mogelijke dienstverlening. Maar de samenwerking werkte belemmerend op de ambities van de individuele gemeenten; Hardenberg wil daarom de samenwerking anders wil organiseren. Wat de PvdA betreft moet dat niet leiden tot minder service of hogere kosten voor de inwoners.

transformatie Sociaal Domein

Het overhevelen van de verantwoordelijkheden voor zorg, veiligheid en leefomgeving naar de gemeenten was gebaseerd op de gedachte dat de lokale gemeenschap beter dan het verre 'Den Haag' in staat is om die zorg, veiligheid en leefomgeving te bieden die de inwoners nodig hebben.

Maar wat betekent dat in de praktijk? Moet de markt of professionals alles bepalen en moet de politiek zich op een afstand houden? Wij geloven dat participatie betekent dat mensen meer controle krijgen over hun eigen wereld en dat je mensen mag aanspreken op hun bijdrage daaraan. Dat biedt zicht op een inclusieve samenleving, waarin mensen hun eigen kansen kunnen creëren en benutten. Maar dat betekent niet ieder voor zich: voor ons blijft eerlijkheid en algemeen belang voorop staan. We zijn en blijven solidair met mensen voor wie dat allemaal niet vanzelfsprekend is.

gemeenschappelijke regelingen

De gemeente is verantwoordelijk voor de zorg, de veiligheid en voor de leefomgeving. Daarmee vinden we dat de gemeente ook verantwoordelijk is om een inclusieve samenleving te garanderen. Onze gemeente werkt op die gebieden samen met andere gemeenten in zogeheten gemeenschappelijke regelingen. Dat is efficiënt: er zijn minder financiële risico's en je deelt kennis. Maar de keerzijde is dat inbreng van gemeenteraden en inwoners weinig invloed hebben op afspraken die binnen zo'n regeling gemaakt worden. Dan is zo'n afspraak een keurslijf met een democratisch tekort. Wij willen dat een gemeente, instelling of inwonersinitiatief het recht krijgt om af te wijken als dat voor haar inwoners beter of goedkoper is (het 'right to challenge'). Alle gemeenschappelijke regelingen en de contracten met verbonden partijen worden daarop bekeken en waar nodig aangepast. Net zoals bewoners het recht moeten krijgen om dienstverlening van de overheid in eigen beheer te doen – mits het past binnen de door de gemeenteraad vastgestelde criteria als algemeen belang, duurzaamheid, toegankelijkheid en solidariteit.

Concreet:

- meer aandacht voor rechtmatig gebruik en veilige opslag van persoonlijke gegevens
- toetsen van nieuw beleid op gevolgen voor participatie
- 'scheiding' van Ommen mag niet leiden tot minder service of hogere kosten
- de Gemeenschappelijke Regelingen en overeenkomsten met verbonden partijen worden waar nodig aangepast

6 FINANCIËN

De PvdA staat pal voor een degelijk financieel beleid. De inwoners van de gemeente krijgen waar voor hun geld: de gemeente werkt zo goed en zo goedkoop mogelijk. Er wordt niet meer uitgegeven dan er binnen komt en de gemeente bouwt geen onverantwoorde schulden op.

Maar een gemeente is geen bedrijf: de kwaliteit van de dienstverlening en onze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een gezonde samenleving zijn belangrijker dan financieel rendement. Gemeentelijke belastingen zijn er juist om die taken goed te kunnen uitvoeren. Mensen hebben meer baat bij een goed functionerende gemeente dan bij een paar euro per jaar minder belasting betalen. Daarbij vinden we de huidige belastingen op dit moment in principe hoog genoeg.

Concreet:

- degelijk financieel beleid: geen opbouw van onverantwoorde schulden
- efficiënte overheid: de gemeente werkt zo goed en goedkoop mogelijk
- geen speculatief grondbeleid